

УДК 373.3. 026.015.31 (043.2)

Залановська Л.І.¹, Панченко В.Г.²

¹канд. псих. наук ЗНТУ

²студ. гр. УФКС-316

ДИДАКТИЧНА ГРА ЯК ЗАСІБ КОРЕКЦІЇ ДИСГРАФІЇ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Проблема вивчення і корекції дисграфії дітей в даний час є одним з найбільш актуальних завдань логопедії та педагогіки. На сьогодні недостатньо ефективні традиційні методи навчання, оскільки все більше учнів має порушення письма з ускладненнями симптоматики і механізмів цього порушення. Адже, розлади письма у дітей тягнуть за собою порушення в оволодінні орфографією (О. Азова, Р. Лалаева, Л. Парамонова, І. Прищепова), що стає причиною стійкої неспішності, відхилень у формуванні особистості дитини. Все це і обумовлює пошук засобів корекції дисграфії у молодших школярів.

Існує кілька класифікацій дитячої дисграфії, що відображають різний стан науки на момент їх розробки, а також свідчать про різне розуміння авторами механізмів даного розладу (М. Хватцев, О. Токарева, Р. Лалаева, А. Корнев та ін.). Неоднозначність існуючих уявлень про дисграфію, її причини, механізми, симптоми пов'язана з розбіжністю в наукових підходах до її вивчення.

Дисграфія – це часткове порушення письма, що виявляється в стійких, повторюваних помилках, зумовлених несформованістю вищих психічних функцій, що беруть участь в процесі письма. Головним і практично єдиним критерієм діагностики дисграфії прийнято вважати наявність в письмі специфічних помилок.

У дітей з дисграфією відзначається несформованість багатьох вищих психічних функцій: зорового аналізу і синтезу, просторових уявлень, слуховимовної диференціації звуків мови, фонематичного, складового аналізу і синтезу, ділення пропозицій на слова, лексико-граматичної будови мови, розлади пам'яті, уваги, емоційно-вольової сфери [2].

Виходячи з механізмів кожного виду дисграфії, автори, що присвятили свої дослідження даній області, а саме: Р. Лалаева, В. Ковшиков, І. Садовникова, І. Ефименкова, Г. Місаренко, А. Корнев та інші, пропонують різні методики корекційної роботи.

Так, для кожного виду порушення письма встановлено певний порядок корекції порушення письма: або це психолінгвістичний рівень, або психофізіологічний рівень. Але методи роботи психофізіологічного рівня залишаються незмінними – це уявлення про звук і зв'язок звуку і букви. І

звичайно, обов'язково повинен бути присутнім психологічний рівень розвитку письма – це мотив і бажання писати.

У більшості методик подолання дисграфії основна увага приділяється корекції наявних порушень усного мовлення учнів (Т. Безсонова, Л. Венедиктова, Л. Ефименкова, Р. Лалаева, Л. Парамонова, І. Садовникова, Л. Спірова, О. Токарева). Причому ряд авторів пропонує психолого-педагогічний підхід до корекції дисграфії з урахуванням психологічних особливостей даної категорії учнів (Т. Ахутіна, Є. Жаркова, А. Корнев, А. Потаніна, Е. Соболева, А. Тараканова), є окремі вказівки на необхідність розвитку у дітей з дисграфією пам'яті та уваги.

Дидактична гра – необхідна складова організації навчально-виховного процесу в початковій школі, яка обумовлена психолого-фізіологічними особливостями молодших школярів. На сьогодні у педагогічній літературі не існує єдиного погляду на визначення поняття «дидактична гра». Цей термін по-різному трактується в працях дослідників. Науковці визначають її сутність як форму спілкування (М. Гончаров, Т. Ладивір, М. Лісіна, В. Семенов, В. Сушко, Н. Філатова), форму діяльності (Л. Виготський, Д. Ельконін), метод стимулювання та мотивації навчання (Ю. Бабанський), метод активного навчання (П. Щербань), метод самостійного оволодіння знаннями (В. Оконь).

Дидактичні ігри, які використовуються в початковій школі, виконують різні функції: активізують інтерес та увагу дітей, розвивають пізнавальні здібності, кмітливість, уяву, закріплюють знання, вміння і навички, тренують сенсорні вміння, навички тощо. Правильно побудована цікава дидактична гра збагачує процес мислення індивідуальними почуттями, розвиває саморегуляцію, тренує вольові якості дитини [1].

У дидактичній грі основним типом діяльності є навчальна діяльність, яка вплітається в ігрову. Технологія дидактичної гри – конкретна технологія проблемного навчання. При цьому ігрова навчальна діяльність має важливу властивість: у ній пізнавальна діяльність учнів являє собою саморух, оскільки інформація не надходить ззовні, а є внутрішнім продуктом, результатом самої діяльності. Отримана таким чином інформація породжує нову, яка, в свою чергу, тягне за собою наступну ланку, поки не буде досягнутий кінцевий результат навчання.

Дидактичними умовами використання гри як засобу корекції є:

- органічне включення гри у структуру уроку;
- посилення розвивальної спрямованості дидактичних ігор;
- вміле керівництво педагогом процесом ігрової діяльності.

Таким чином, використання дидактичних ігор, що сприяють розвитку фонематичного слуху, слухової уваги та звукового сприйняття на заняттях і в процесі повсякденної життєдіяльності сприяє розвитку розумових операцій

(аналізу, синтезу, порівняння, зіставлення та ін.), допомагає дітям повніше і глибше зрозуміти запропонований матеріал, значно розвиває звукову сторону мови, сприяє розвитку мовних навичок, що є обов'язковим при корекції дисграфії у дітей молодшого шкільного віку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Блінова Г.Й., Пічугіна Т.В. Дидактичний матеріал для подолання вад письма у дітей / Г.Й. Блінова, Т.В. Пічугіна. – К.: Благовіст.
2. Технології попередження дисграфії / За ред. Л.П. Кондратенко, О.Ю. Прищепи. – К.: Главник, 2016.
3. Соботович Є.Ф., Тищенко В.В. Програмні вимоги до корекційного навчання з розвитку мовлення дітей з вадами інтелекту. – К.: Актуальна освіта, 2004.